

ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἀγγέλου Τανάγρα : Η ΝΕΡΑΪΔΑ (Κεντρικόν. Στ. Δάφνη) : ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ, *Όσκαρ Ουάιλντ* : ΦΛΩΡΕΝΤΙΝΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ, *Μάρκου Μαρῆ* : ΤΟ ΛΙΘΑΙΟ ΛΟΓΓΑΜΑ (Κυβέλης)

Μαζὶ μὲ δύο ἄλλα μονόπρακτα ἐδόθη τὴν περασμένην ἑβδομάδα εἰς τὸ Κεντρικόν ἢ προαναγγελθεῖσα Νεραΐδα τοῦ κ. Ἀγγέλου Τανάγρα, δραματικὸν εἰδύλλιον, μὲ ἄσμα καὶ ὑπόκρουσιν, πλησιάζον ὀλίγον τὸν τύπον τοῦ «Ἀγαπητικοῦ τῆς Βοσκοπούλας», ὡς πρὸς τὴν ρομαντικὴν τοῦλάχιστον διάπλασιν τῶν ἡρώων του, χωρικῶν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, μὲ ἱπποτικὴν καρδίαν.

Δὲν τὸ λέγω αὐτὸ διὰ νὰ κατηγορήσω τὸν ποιητὴν. Ἀπὸ κάθε ὕλην ἴσχυται νὰ δημιουργήσῃ κανεὶς κάθε εἶδος, φθάνει ὁ ποιητὴς νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ υποκαταστήσῃ εἰς τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν τὴν ποιητικὴν. Αἱ ποιμενίδες τοῦ Βανῆ, χωρὶς νὰ εἶναι ποιμενίδες καρμιῶς γῆς, δὲν παύουν νὰ εἶναι ἐράσματα ἔργα τέχνης.

Ὁ κ. Τανάγρας ὅμως δὲν εἶναι ἐξ ἰδιοσυγκρασίας δραματικὸς. Ἡ διάθεσις του εἶναι περισσότερον λυρική καὶ μολονότι ἀπὸ τὸν ἠρωϊκὸν του μῦθον δὲν λείπουν τὰ δραματικὰ στοιχεῖα, οὔτε ἀκόμη ἡ κλασικὴ δραματικὴ κάθαρσις, τὸ δράμα, συντελοῦσης καὶ τῆς μονοτονίας τῆς ἀποδόσεως. — μὲ τὴν ἀτυχῆ ἰδίως παράτασιν τοῦ τραγουδιοῦ τῆς Νεραΐδας — διεξήχθη, κατὰ τρόπον μονότονον καὶ κουραστικόν, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, τὸ λυρικόν στοιχεῖον καὶ εἰς ἔργα μεγαλυτέρων συγγραφέων ἀπὸ τὸν κ. Τανάγραν δὲν εἶναι προωρισμένον νὰ καλοτύχῃ θεατρικῶς, μὲ τὸν τρόπον ἰδίως ποῦ συνήθισαν νὰ τὴν ἀποδίδουν οἱ ἠθοποιοὶ μας. Καὶ ἀφοῦ ἕνας Δ' Ἀννούτζιο φέρει τὸν νῆδυμον εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ θερινοῦ θεάτρου, ὁ κ. Τανάγρας δὲν ἴσχυται νὰ ἔχῃ παράπονα.

Τὸ ἔργον, μὲ ἄλλα αὐτά, ἔχει τὰς ἐσωτερικὰς του ἀρετάς. Ἡ ἄδρα καὶ κομφοσπῆς περιπάθεια τοῦ συγγραφέως τὸ χαρακτηρίζει, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα γνωστά του ἔργα, καὶ ὑποθέτω ὅτι εἰς τὴν ἀνάγκωσιν εἶναι προωρισμένον νὰ κερδίῃ, περισσότερον.

Τὸ Πατρικὸ Σπίτι τοῦ κ. Στεφ. Δάφνης, τὸ ὁποῖον ἐπρωτοπαίχθη εἰς τὸ θέατρον τοῦ Ν. Φαλήρου, κατὰ τὴν βράβεισίν του εἰς τὸν δικηγορικὸν τῆς «Ἐταιρείας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων», ἴσχυται νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι ὑπῆρξε νέον διὰ τοὺς Ἀθηναίους. Πολλοὶ ὀλίγοι τὸ εἶδαν ἐκεῖ κάτω καὶ μεταξὺ αὐτῶν δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐρεθῶ. Ἡμπορῶ ἐπομένως νὰ δώσω τώρα τὴν πρώτην μου ἐντύπωσιν, μίαν ἐντύπωσιν τελείως ἱκανοποιητικὴν.

Τὸ Πατρικὸ Σπίτι εἶναι ὁμολογουμένως ἀπὸ τὰ καλύτερα Ἑλληνικὰ μονόπρακτα, ποῦ εἶδα ἕως τώρα. Ὁ συγγραφεὺς του κατορθώνει νὰ μᾶς δώσῃ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους μίαν ἀδιάπτωτον καὶ ἀληθινὴν δραματικὴν σύγκλησιν, μὲ λιτὰ καὶ σεμνὰ μέσα.

(Ἡ χαρακτῆρες καὶ αἱ ψυχολογικαὶ θέσεις τῶν ἡρώων τοῦ δραματικοῦ αὐτοῦ διαγράφονται μὲ ἀληθειαν, παρατήρησιν καὶ δύναμιν, ὥστε νὰ μὴν προσέχῃ κανεὶς εἰς τὰ μικρὰ ἐπουσιώδη ἐλαττώματα τοῦ ἔργου. Ἔτσι π. χ. ἀποδεχόμεθα καὶ τὸν ἀπαρητητὴν καὶ ἄστοργον υἱόν, ὅπως μᾶς προσφέρεται, μολονότι δὲν εἴμεθα ἐπαρκῶς προετοιμασμένοι νὰ ἐννοήσωμεν τὴν διαγωγὴν του. Καὶ ἡ κακία, ὅσον καὶ ἂν εἶναι συγγὴ εἰς τὸν κόσμο, ἔχει ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῇ περισσότερον ἀπὸ τὴν καλωσύνην, διὰ νὰ γίνῃ πιστευτὴ εἰς τὴν τέχνην. Ἀλλὰ ὅπως εἶπα ὑπάρχουν ἀρεταὶ εἰς τὸ δραματικὸν αὐτό, ποῦ καλύπτουν τὰ πιθανὰ ἐλαττώματα.

Ἡ σκηνὴ ἰδίως μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔργου εἶναι ἀπὸ τὰς δραματικωτέρας, μὲ δὴλη τῆς τῆς ἐσωτερικότητά, τὴν ὁποῖαν ὁ συγγραφεὺς διαχειρίζεται εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, μὲ δύναμιν ἀξίαν προσσχῆς. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ὑπῆρξεν ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὴ. Διὰ τὴν Φλωρεντινὴν τραγωδίαν θὰ παρεῖλε νὰ ὁμιλήσω ἐδῶ. Τὸ ἔργον εἶναι γνωστότατον καὶ ἐγράφησαν ἤδη πολλὰ περὶ αὐτοῦ. Τὸ σημεῖον ἄπλως, διὰ νὰ ἐξάρω μὲ δύο λέξεις τὸ παίξιμον τοῦ κ. Θωμᾶ Οἰκονόμου. Ἐσωτερικωτέρον παίξιμον, βαθυτέρην διείσδυσιν εἰς τὴν δύσκολον ψυχολογίαν τοῦ Φλωρεντινοῦ ἀρχαιοπωλητοῦ, παρόμοιόν ψυχολογικὸν συγχρονισμὸν πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ μῦθου καὶ τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ τόπου, ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶδα ἀπὸ «Ἑλληνικὰ ἠθοποιῶν, μολονότι ἡ «Φλωρεντινὴ τραγωδία» δὲν εἶχε κακοτύχησιν ἕως τῶρα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον. Καὶ ὁ κ. Ροζάν καὶ ὁ κ. Βονάσερας διέπλασαν ἄλλοτε τὸν τύπον τοῦ Σιμόνε κατὰ τρόπον ὁμολογουμένως ἱκανοποιητικώτατον. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ὑπῆρξαν περισσότερον Ἑλληνες, παρὰ Φλωρεντινοί. Ὁ κ. Οἰκονόμου μᾶς ἐφθασεν ὠρισμένως κατ'εὐθειαν ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τῆς μεσαιωνικῆς Φλωρεντίας, μὲ τὰ τιμαλφῆ μεταξιώτα του καὶ τὰ βαρύτιμα ἀρχαῖά του κεντήματα, ἀλλὰ δυστυχῶς χωρὶς τὴν λευκὴν τοῦ Μπιάνγκαν.

Τὸ «Λιπὸ δόλωμα» τοῦ κ. Μάρκου Μαρῆ ἐπανελήφθη πολλάκις ἀπὸ πέροι καὶ δὲν εἶναι ἀγνωστον. Ἠκούσθη μὲ τὴν ἰδίαν πάντοτε εὐχαρίστησιν καὶ τὸ ἴδιον ἐνδιαφέρον. Καὶ εἶναι ὁμολογουμένως ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα τοῦ συγγραφέως, γεμάτον ἀπὸ μίαν εὐχάριστον καὶ εὐγενικὴν εὐθυμίαν καὶ μίαν ἀριστοκρατικὴν διαλόγου, ποῦ προδίδει κάθε στιγμὴν τὴν ὑψηλὴν του καταγωγὴν. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἴσχυται νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι εἰσῆλθεν ὀριστικῶς εἰς τὸ ρεπερτόριον, ὅχι μόνον δικαιοῦματι γεννήσεως. Ἡ ἐκτέλεσις, χωρὶς νὰ χρονοτριβῆσιν εἰς λεπτομερείας, πολὺ καλὴ εἰς τὸ σύνολον. Ἡ κ. Κυβέλη ὅμως ὑπῆρξε, χωρὶς ὑπερβολὴν, ἰδεώδης εἰς τὸν παρθενικὸν ρόλον τῆς Φούλας. Θάσμα λευκῆς δροσερότητος, ποῦ θὰ τὸ ἐξήλευσεν ὠρισμένως ὁ κ. Σενόπουλος. Ὡ! ἂν εἶχε γεννηθῆ καὶ αὐτὸς πρίγκιψ!...